

SPRAWOZDANIE ZE ZJAZDU CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA
TEOLOGÓW MORALISTÓW I MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM
TEOLOGICZNEGO „NOWY ATEIZM – NOWA EWANGELIZACJA.
ROZMOWY O MORALNOŚCI NA DZIEDZIŃCU POGAN”
(Niepokalanów, 17-19 czerwca 2012)

Dorocznemu zjazdowi polskich teologów moralistów towarzyszyło w tym roku bardzo ciekawe sympozjum, którego tematem był: *Nowy ateizm – nowa ewangelizacja. Rozmowy o moralności na dziedzińcu pogan*. Odbywało się ono w gościnnym Niepokalanowie, który sam w sobie może być symbolem nowej ewangelizacji. Święty Maksymilian doprowadził do perfekcji to, nad czym my dzisiaj dyskutujemy, często dzieląc włos na czworo, np. w sprawie nazwy *d z i e d z i ń c a p o g a n*.

Najważniejsze jest to, aby wraz z dyskusją o nowej ewangelizacji szły czyny. Za Niepokalanowem stoi konkretna działalność gospodarcza, kulturowa, wydawnicza. Z postawy o. Maksymiliana tryska siła miłości heroicznej, która uczy, jak rozmawiać z nowymi i starymi ateistami, zwolennikami Palikota, dawnymi komunistami, tymi, którzy mówią językiem Dawkinsa, i tymi, którzy piszą na ateistycznych forach internetowych czy opowiadają o swoim ateizmie w *Niezbędniku ateisty*.

W tym kontekście problemy moralne i świadectwo budowniczych cywilizacji miłości jest kluczowe. Na nasze sympozjum zaprosiliśmy dwie grupy naukowców: filozofów, których zadaniem jest precyzyjne ujęcie strategii argumentacyjnych, oraz duchownych i świeckich, którzy żyją w krajach, gdzie ateizm święcił czy święci triumfy, a więc w Czechach, byłym NRD i na Ukrainie. Niezwykle pouczające były referaty pana prof. Piotra Gutowskiego z KUL-u o epistemologicznych podstawach nowego ateizmu oraz ks. prof. Eberharda Tiefensee z Erfurtu, mówiącego o religijnym indyferentyzmie jako wyzwaniu i szansie. Pani dr Halina Kryształ ze Lwowa pokazywała wysiłki siostrzanych Kościołów Ukrainy w odbudowie moralnej społeczności postkomunistycznego.

Profesor Gutowski zwracał uwagę nie tylko na radykalizm twierdzeń nowego ateizmu, ale przede wszystkim uczulał teologów na konieczność zapoznania się z twierdzeniami scjentyzmu biologistycznego (teorii ewolucji, kognitywistyki, neuroetyki). Wyniki tych nauk są sprytnie wykorzystywane i nadużywane w argumentacji ateistycznej. Nieznajomość tego powoduje, że ateści nie tylko hasają w glorii naukowej, ale w dodatku przedstawiają nas jako ignorantów naukowych.

Profesor Tiefensee z Erfurtu przekonywał, że – przynajmniej z niemieckiego punktu widzenia – problemem dzisiaj nie jest ateizm, lecz obojętność religijna. Głośni przedstawiciele nowego ateizmu, nazywani czasami czterema jeźdźcami Apokalipsy, znajdują posłuch głównie tam, gdzie silne są fundamentalistycznie nastawione Kościoły protestanckie, które nie zmierzyły się z ideami Oświecenia. W niektórych regionach Niemiec – mówił prof. Tiefensee – religia obchodzi znikomą liczbę osób.

Na tym tle nasze polskie strategie argumentacyjne przedstawili księża profesorzy: I. Bokwa, J. Sobkowiak oraz uczestnicy dyskusji panelowej: S. Nowosad, S. Skobel,

o. A. Pryba i K. Glombik. Był też znany etyk z Uniwersytetu Warszawskiego, prof. P. Łuków, który dowodził, że przekonania moralne mogą rodzić się także niezależnie od religii. Nie wywołało to wielkiej kontrowersji, w każdym razie nie doszło do takiego dialogu, jaki pamiętam jeszcze z Tygodni Filozoficznych czy Teologicznych na KUL-u.

Był też wieczór braterski wraz ze wspomnieniami o naszych mistrzach i marzeniach o nowych projektach badawczych. Dzieliliśmy się nowymi publikacjami i przywoływaliśmy kolegów, którzy nie przyjechali na tegoroczny zjazd. Najliczniej stawili się koledzy z Lublina, wraz z ks. bp. J. Wróblem i dwoma prorektorami tej uczelni, ks. prof. S. Nowosadem i o. prof. A. Derdziukiem. Piękny przykład solidarności teologów, godny naśladowania przez tych, którzy rzadko przybywają na nasze zjazdy. Za rok – jak Bóg pozwoli – spotykamy się w Zakopanem, w dniach 16-18 czerwca.

Ważnym akcentem tegorocznego spotkania był projekt książki pamiątkowej dla ks. prof. Pawła Góralczyka. Redakcji tego dzieła podjął się ks. prof. S. Skobel, za co serdecznie dziękujemy. Zarząd Stowarzyszenia Teologów Moralistów przyznał z kolei wyróżnienie ks. prof. Tadeuszowi Zadykowiczowi za książkę habilitacyjną *Sequela Christi et imitatio hominis. Paradygmat naśladowania we współczesnej refleksji teologicznomoralnej. Źródła i perspektywy*. Gratulujemy.

IRENEUSZ MROCKOWSKI
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
Wydział Studiów nad Rodziną